

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 6 augustus 2019 met nummer RvVb-A-1819-1272
in de zaak met rolnummer 1718-RvVb-0622-A

Verzoekende partijen	1. de heer Eddy COUSIN , met woonplaatskeuze te 1701 Itterbeek (Dilbeek), Rollestraat 35 2. de heer Steven VANDEREECKT , met woonplaatskeuze 1701 Itterbeek (Dilbeek), Rollestraat 38
Verwerende partij	de GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement OMGEVING, afdeling Vlaams-Brabant vertegenwoordigd door advocaat Michel VAN DIEVOET met woonplaatskeuze op het kantoor te 1000 Brussel, Wolstraat 56
Tussenkomenende partij	de nv AQUAFIN vertegenwoordigd door advocaat Erika RENTMEESTERS met woonplaatskeuze op het kantoor te 9100 Sint-Niklaas, Vijfstraten 57

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen door neerlegging ter griffie op 3 mei 2018 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 16 maart 2018.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomenende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor de regularisatie van een gewijzigde uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector Neerpedebeek – fase 2 op het perceel gelegen te 1700 Dilbeek Herdebeekstraat/Rollestraat/Sint-Annastraat, met als kadastrale omschrijving afdeling 5, sectie C, nummer 358E.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkomenende partij verzoekt met een aangetekende brief van 26 juli 2018 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de Raad laat de tussenkomenende partij met een beschikking van 3 oktober 2018 toe in de debatten.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomenende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 4 juni 2019.

De heer Eddy COUSIN en de heer Steven VANDEREECKT voeren het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Michel VAN DIEVOET voert het woord voor de verwerende partij.

Advocaat Roy VANDER CRUYSSSEN *loco* advocaat Erika RENTMEESTERS voert het woord voor de tussenkomende partij.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

1.

Op 22 maart 2004 wordt een MER inzake het project 'Collector Neerpedebeek fase 1,2 en 3' eensluidend verklaard.

Op 1 februari 2012 neemt de dienst MER een ontheffingsbeslissing voor het project 'Collector Neerpedebeek fase 2' inzake twee wijzigingen aan het oorspronkelijk tracé van deze collector.

Op 10 februari 2012 wordt aan de tussenkomende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het aanleggen van een collector Neerpedebeek fase 2 in de Rosweg, Lostraat, Isabellastraat, Ijsbergstraat, Roomstraat, Akkerstraat en Kleinveldweg.

Tijdens de uitvoering van deze werken wordt door de aannemer vastgesteld dat voor een deel van het tracé niet gewerkt kan worden volgens de vooropgestelde uitvoeringswijze. Volgens de toelichting van de tussenkomende partij is voor het gedeelte van de collectorwerken vanaf het kruispunt Rollestraat / Sint-Annastraat / Poverstraat (ter hoogte van de punten K1, K2, K3, K4; K8, K48) voorzien om de leidingen – die in de Rollestraat op grote diepte dienden te liggen – aan te leggen in een open sleuf binnen damplanken na bronbemaling. Omdat uit een bemalingsnota bleek dat dergelijke bemaling onaanvaardbare zettingen zou kunnen veroorzaken met een risico op schade voor de aangelanden, stelt de aannemer daarom voor om de uitvoeringswijze te veranderen en ter hoogte van de punten K1-K2-K3-K4 gebruik te maken van "*een smalwand met continue kringbeschoeiing*" in plaats van damplanken.

Op klacht van enkele omwonenden wordt door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur op 11 juni 2014 een proces-verbaal opgesteld omdat het geplaatste waterremmende scherm en de secanspalen niet vergund zijn.

De tussenkomende partij dient daaropvolgend op 13 oktober 2014 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een regularisatieaanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor "project Collector Neerpedebeek – fase 2, bijkomende vergunning gewijzigde uitvoeringsmethode" op een perceel gelegen te 1700 Dilbeek Herdebeekstraat/Rollestraat/Sint-Annastraat.

Het perceel ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Halle-Vilvoorde-Asse', vastgesteld met koninklijk besluit van 7 maart 1977, in parkgebied en in woongebied met landelijk karakter.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 22 december 2014 tot en met 21 januari 2015, dienen de verzoekende partijen samen met vier andere buurtbewoners een bezwaarschrift in.

De dienst Waterlopen van de provincie Vlaams-Brabant adviseert op 18 december 2014 gunstig.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Dilbeek adviseert op 16 maart 2015 gunstig op voorwaarde dat de vergunning slechts betrekking heeft op de aangevraagde werken.

De verwerende partij verleent op 27 april 2015 een stedenbouwkundige vergunning.

2.

De verzoekende partijen hebben met een aangetekende brief van 13 juni 2015 een vordering tot vernietiging ingesteld tegen deze beslissing van 27 april 2015. Deze zaak heeft als rolnummer RvVb/1415/0619/A/0606. Zij voeren in hun verzoekschrift vier middelen aan tegen deze beslissing, en in hun wederantwoordnota een nieuw vijfde middel inzake de zaak van de wegen.

De Raad vernietigt met een arrest van 24 oktober 2017 met nummer RvVb/A/1718/0172 de beslissing van 27 april 2015 op grond van het derde middel, verwerpt de overige drie middelen en verklaart het nieuwe vijfde middel onontvankelijk.

In dit arrest wordt met betrekking tot het derde middel inzake de watertoets als volgt geoordeeld:

“ ...

3.4

De bestreden beslissing bevat volgende waterparagraaf:

“ ...

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/2006) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

De aanvraag is gelegen in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied. De wijziging van de uitvoeringsmethode van de collector heeft geen relevant effect op het watersysteem.

Het Provinciebestuur Vlaams-Brabant, Dienst Waterlopen gaf, zoals voormeld, op 17/12/2014 een gunstig advies voor de aanvraag.

In alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat geen schadelijk effect wordt veroorzaakt.

...”

De verzoekende partijen hebben in hun bezwaren reeds gewezen op de ingrijpende werken bij de plaatsing van een waterremmend scherm en secanspalenwand, de mogelijke effecten op lange termijn voor de ondergrondse waterhuishouding en inzake bodemverzakkingen en zettingen bij grondwerken, en op de reeds bestaande schade die tijdens de werken naar boven kwam, te weten breuklijnen ter hoogte van hun huizen zoals geïllustreerd met een aantal foto's, waarbij zij melden dat nog steeds geen grondexpert werd aangesteld. Zij wezen ook op het MER 'Masterplan Antwerpen' waarbij het effect van waterremmende schermen op de grondwatertafel zou zijn onderzocht. Zij stelden dat de

ingrijpende gewijzigde uitvoeringsmethode aldus een impact kan hebben op het grondwaterprofiel.

Gelet op voormelde uitvoerige argumentatie in het bezwaarschrift van de verzoekende partijen, is de aangehaalde motivering in de bestreden beslissing niet afdoende. De overwegingen “De wijziging van de uitvoeringsmethode van de collector heeft geen relevant effect op het watersysteem.” en “In alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat geen schadelijk effect wordt veroorzaakt”, steunen niet op concrete en precieze feitelijke gegevens met betrekking tot de impact van de aangevraagde werken op het watersysteem. Het stond aan de verwerende partij om de mogelijke impact op de ondergrondse waterhuishouding in het licht van de in artikel 8, §1 DIWB bedoelde watertoets, met name of de gewijzigde uitvoeringstechniek wel degelijk een schadelijk effect op het watersysteem zou hebben, zorgvuldig te onderzoeken en te motiveren.

De omstandigheid, zoals de tussenkomende partij opwerpt, dat reeds een burgerlijke procedure hangende is over de beweerde schade, doet geen afbreuk aan vermelde motiveringsplicht die in hoofde van de verwerende partij overeenkomstig artikel 8, §1 DIWB bestaat.

Gelet op het voorgaande moet worden vastgesteld dat uit de motivering van de bestreden beslissing en in het bijzonder de opgenomen waterparagraaf niet kan worden afgeleid dat de verzoekende partij de aanvraag op zorgvuldige wijze aan een watertoets heeft onderworpen.

...”

3.

De verwerende partij heeft de administratieve vergunningsprocedure hernomen door de verzoekende partijen en de tussenkomende partij schriftelijk te horen.

Op 31 januari 2018 bezorgen de verzoekende partijen de verwerende partij een nota met bijlagen.

De verwerende partij verleent op 16 maart 2018 een stedenbouwkundige vergunning aan de tussenkomende partij. De verwerende partij beslist:

“ ...

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

Het project Collector Neerpedebeek - fase 2 is vergund en reeds uitgevoerd (SV/127/2000/360). Het doel van het project was het aansluiten van de rioleringen gelegen in het gebied tussen de Ninoofsesteenweg en de gemeente Sint-Pieters-Leeuw (deelgemeente Vlezenbeek) aan de collector Neerpedebeek fase 1 (Aquafinproject 99.249). Naast rioleringswerken worden ook wegeniswerken voorzien.

Het voorwerp van deze aanvraag is het melden van een gewijzigde uitvoeringsmethode (plannr. 99.250/1/07-2-7.12/21, 7.13/21, 9.13/24, 9.14/24, 9.20/24) en betreft aldus een regularisatieaanvraag.

- Vanaf het kruispunt Rollestraat ./ Sint-Annastraat / Poverstraat is de collector in de Rollestraat gelegen op grote diepte. Oorspronkelijk wordt de uitvoeringswijze van dit deel van de collector voorzien met damplanken.

Deze aanvraag meldt de aanleg van dit gedeelte van de collector (K1-K2-K3-K4) binnen een smalwand in de plaats van damplanken. K3 wordt verplaatst.

- Vanaf K6 wordt het gedeelte van de collector (K6-K8-K48) in de Rollestraat tot aan het kruispunt Rollestraat / Herdebeekstraat aangelegd aan de hand van doorpersing in de plaats van de vergunde open sleuf binnen damplanken.

De vooropgestelde, wijzigingen betreffen uitvoeringswijzigingen met betrekking tot de wijze waarop de collector aangelegd wordt, voor het gedeelte Rollestraat tussen Poverstraat en Herdebeekstraat (= 400 m lengte), niet met betrekking tot diameter, niveaus en verhang van de collector.

-Voor het gedeelte tussen Poverstraat-bergbezinkbassin (K1-K3 -230 m lengte diameter 400 mm) was voorzien om de collector binnen damplanken aan te leggen als waterkerend scherm. Uit een bemalingsnota was immers gebleken dat de zettingen ingevolge bemaling ontoelaatbaar waren.

Omdat ook het aanbrengen en meer nog het uittrekken van damplanken geregeld oorzaak is van schadegevallen, werd door de aannemer voorgesteld de damplanken te vervangen door een smalwand, die evenzeer een waterkerend scherm vormt.

Gezien de diepte van de buizen (5,5 m à 6 m) diende de aanleg van de buizen dan wel te gebeuren binnen een continue beschoeiing om grondontspanning en vervorming smalwand te voorkomen.

Bij het aanbrengen van de smalwand werden trillingsmetingen uitgevoerd ter plekke van de belendende woningen; de opgemeten trillingen bleven overal onder de toegelaten normen.

-Het gedeelte bergbezinkbassin - Herdebeekstraat (K6-K8 (93 m diameter 1200 mm) en langs de Herdebeekstraat (K8-K47 - 66 m diameter 800 mm) insgelijks voorzien binnen damplanken om zelfde reden als hoger uiteengezet, werd uitgevoerd middels doorpersingen vanuit een centrale persput ter hoogte van K8. Voor deze techniek werd gekozen omdat het concept smalwand - continue beschoeiing toch nog een aanleiding gaf tot schademeldingen (hoofdzakelijk schade aan opritverhardingen - barsten). De persput werd uitgevoerd als een secanspalenwand binnenafmetingen 6,5 x 6,5 m.

HISTORIEK

- Voor het aanleggen van de collector 'Neerpedebeek fase 2 in de Rosweg, Lostraat, Isabellastraat, Ijsbergstraat, Roomstraat, Akkerstraat en Kleinveldweg werd op 23 februari 2012 een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd door de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar (ref. 874.1/09/4/057; SV/127/2000/360).

-Voor het wijzigen van de uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector werd op 11 juni 2014 een proces-verbaal opgesteld door de inspectie RWO Vlaams-Brabant.

STEDENBOUWKUNDIGE BASISGEGEVENS UIT DE PLANNEN VAN AANLEG / RUIMTELIJKE UITVOERINGSPLANNEN

...

Overeenstemming met dit plan

De aanvraag is principieel in overeenstemming met de geldende voorschriften voor wat betreft de weken in woongebied met landelijk karakter.

De aanvraag is in strijd met de geldende voorschriften voor wat betreft de werken in parkgebied.

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

Volgens art. 4.4.7. §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan in een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege

hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuren of voorzieningen tot gevolg hebben.

Het uitvoeringsbesluit bij dit artikel is het "Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.47, §2, en artikel 4.7.1, §2 tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester" (wijz. bvr 20/07/2012).

Volgens art. 3 §1 van dit besluit worden als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, als vermeld in artikel 4.4.7 §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de handelingen beschouwd die betrekking hebben op:

"7° de aanleg, wijziging of uitbreiding van ondergrondse voor het openbaar net bedoelde leidingen en voorzieningen voor het verzamelen en afvoeren van hemel-, oppervlakte- en afvalwaters en bijbehorende kleinschalige infrastructuur zoals controlepunten, pomp- en overslagstations, [... (vernietigd bij arrest Raad van State nr. 229.800 van 13 januari 2015)]; ...".

De voorziene werken in parkgebied vallen onder bovenstaande afwijkingsbepalingen en kunnen op grond hiervan worden vergund.

...

HET OPENBAAR ONDERZOEK

...

Er werd 1 bezwaarschrift ingediend, ondertekend door 6 buurtbewoners.

Samenvatting van het ingediend bezwaarschrift:

- 1. Ondanks MER-plichtigheid van de aanvraag werd geen milieueffectenrapport in de aanvraag opgenomen (als evenmin een ontheffingsbesluit of een screeningsnota).*
- 2. Nergens werd de (langetermijn-) impact van de in de uitvoeringswijze gewijzigde werken op de aanzienlijke mogelijke milieueffecten onderzocht.*
- 3. De trillingsmetingen zijn onvoldoende uitgevoerd en de impact ervan onvoldoende/niet geanalyseerd.*

Hierop wordt het volgende gerepliceerd:

- Bezwaarelement 1 wordt niet gevolgd: De aangevraagde wijzigingen van de uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector zijn niet MER-plichtig aangezien deze niet zijn opgenomen in de bijlagen I, II en III van het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage. In het bezwaarschrift wordt nergens vermeld onder welke categorie van projecten, waarvoor ofwel een project-MER, ofwel een gemotiveerd verzoek tot ontheffing, ofwel een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld, de aangevraagde wijzigingen zouden vallen.

- Bezwaarelement 2 wordt niet gevolgd: De wijziging van uitvoeringstechniek wordt gedekt door het MER van de collector Neerpedebeek.

In het MER zijn de volgende passages relevant:

-pagina 41 (projectbeschrijving): 'Indien schade zou kunnen optreden door bijvoorbeeld zettingen, worden de uitvoeringstechnieken aangepast.' Het MER biedt dus (impliciet) de mogelijkheid af te wijken (i.f.v. het vermijden van negatieve milieueffecten zoals zettingen) van bepaalde uitvoeringstechnieken. In die zin kan, gesteld worden dat, op voorwaarde dat de wijziging leidt tot een verbetering op vlak van milieueffecten, een wijziging van de uitvoeringsmethode niet een nieuwe milieubeoordeling behoeft. Dit vermits de oorspronkelijke milieubeoordeling een worst case scenario betreft en een nieuwe

milieubeoordeling geen extra relevante informatie zou opleveren voor wat betreft de ernst van de milieueffecten.

-Op pagina 111 van het MER kan men het volgende lezen: Waar het vanuit de conclusies van de andere disciplines (antropogeen milieu, fauna & flora, monumenten en landschappen) wenselijk is de invloedssfeer van de bemaling te beperken, kan de sleuf uitgegraven worden tussen damplanken, of kan een evenwaardige techniek toegepast worden.' Het MER dekt hierdoor niet alleen een uitvoeringstechniek met damplanken maar ook andere evenwaardige - technieken zoals het gebruik van een waterremmend scherm, retourbemaling...

-Bovendien staat er op pagina 128 van het MER: 'In sterk zettingsgevoelige bodems waar in de onmiddellijke nabijheid van gebouwen gewerkt wordt, dient het gebruik van damplanken grondig overwogen te worden. Bijkomend bodemonderzoek is aangewezen in zettingsgevoelige bodems. Vermits het gebruik van damplanken enkel nodig is indien er risico is op schade aan gebouwen, wordt voor een meer gedetailleerde weergave van de milderende maatregelen per collectoronderdeel verwezen naar het deel antropogeen milieu.

- Bezwaarelement 3 wordt niet gevolgd: De uitvoering van de trillingsmetingen houdt verband met de mogelijke schade aan woningen en opritten. Het gevolg dat aan deze mogelijk geleden schade dient te worden gegeven behoort tot de privaatrechtelijke sfeer en wordt niet binnen de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag behandeld.

Het bezwaarschrift wordt aldus ontvankelijk maar niet gegrond verklaard.

Het schepencollege van de gemeente Dilbeek gaf op 16/03/2015 een gunstig advies op voorwaarde dat de vergunning slechts betrekking heeft op de aangevraagde werken. Deze voorwaarde wordt niet uitdrukkelijk gekoppeld aan de afgifte van de vergunning omdat een vergunning zowieso enkel betrekking heeft op de aangevraagde werken.

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/2006) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

Om volgende redenen wordt gesteld dat de aanvraag de watertoets op positieve wijze doorstaat:

De aanvraag handelt over een gewijzigde uitvoeringstechniek voor de aanleg van rioleringen. Een deel van de collector wordt nu uitgevoerd met doorpersing (in Rollestraat van kruispunt met Herdebeekstraat tot aan bergbezinkingsbekken), hierbij dient de bodem niet vergraven te worden en zal de impact op grondwaterstromingen beperkter zijn dan bij aanleg van de riolering in een open sleuf. Het resterende deel van de collector (in Rollestraat van bergbezinkingsbekken tot aan kruispunt met Sint-Annastraat/Poverstraat) dient omwille van de diepte gewerkt te worden met smalwanden. In de oorspronkelijke aanvraag was voorzien om te werken met damplanken, waarbij de bemaling een veel verdere invloed heeft, met onaanvaardbare zettingen tot gevolg. Door te werken met waterwerende smalwanden (10 cm dikke cementbetonietwanden) kan tijdens de aanlegfase de bemaling binnen deze waterdichte beschoeiing uitgevoerd worden en worden de grondwaterdalingen erbuiten beperkt. Deze uitvoeringswijze heeft zo een

positieve invloed op de grondwaterstanddalingen en de aanvrager neemt als dusdanig voorzorgen tegen potentiële zettingen rond de werkzone. Deze smalwanden zijn tijdelijk van aard en reeds tijdens de werken, na de plaatsing van de collector, worden zij doorbroken voor de aansluiting van huisaansluitingen en wachtbuizen op de collector.

Op het kruispunt van Rollestraat en de Herdebeekstraat dient voor de doorspersing een persput aangelegd te worden in secanspalen (6,5m op 6,5m op 11m diep), eveneens om de invloed van de bemaling op de omgeving te beperken. De beperkte omvang van deze persput (42 m²) zal geen significante invloed hebben op de grondwaterstromingen in de omgeving. Bovendien worden de wanden ook hier reeds tijdens de werken geperforeerd voor de persingen en eventuele andere aansluitingen, waardoor deze persput geen permanent waterkerende constructie vormt.

De aanvraag betreft een aangepaste uitvoeringswijze van ondergrondse werken. Er zal dan ook geen impact zijn op waterberging of overstromingsgevoelig karakter van de werkzone of de omgeving.

Op basis van deze elementen kan gesteld worden dat de uitgevoerde werken geen negatieve gevolgen zullen hebben op het watersysteem. De aangepaste uitvoeringswijze heeft zelfs een gunstig effect op het grondwater tijdens de werken (bemaling binnen smalwanden) en door het beperken van de bodemverstoring (doorpersing i.p.v. sleuf uitgraven).

Het provinciebestuur Vlaams-Brabant, Dienst Waterlopen, gaf, zoals voormeld, op 17/12/2014 een gunstig advies voor de aanvraag;

VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer Team Watertoets gaf binnen de termijn van 30 dagen na de adviesvraag van 09/02/2018 geen advies zodat er aan kan worden voorbijgegaan.

...

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Deze beoordeling - als uitvoering van art. 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en met oog voor de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen - houdt rekening met de volgende criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de codex:

- *functionele inpasbaarheid*

De aanvraag is in overeenstemming met de geldende gewestplanvoorschriften voor wat betreft de werken in woongebied met landelijk karakter.

Voor de werken in parkgebied kan artikel 4.4.7 §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening worden toegepast.

- *mobiliteitsimpact*

//

- *schaal, ruimtegebruik en bouwdichtheid*

zie rubriek 'Beschrijving van de omgeving en de aanvraag'. De schaal en het ruimtegebruik zijn ruimtelijk aanvaardbaar.

- *visueel-vormelijke elementen*

De aanvraag heeft betrekking op een gewijzigde uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector. De werken bevinden zich ondergronds, zijn bijgevolg niet zichtbaar en hebben geen visuele impact op de omgeving.

- *cultuurhistorische aspecten*

Het projectgebied paalt deels aan het beschermd landschap 'Sint-Annakerk en omgeving' (19/01/1944).

Het project heeft geen negatieve invloed op dit landschap.

- *het bodemreliëf*

- Vanaf het kruispunt Rollestraat / Sint-Annastraat / Poverstraat is de collector in de Rollestraat gelegen op grote diepte. Oorspronkelijk wordt de uitvoeringswijze van dit deel van de collector voorzien met damplanken.

Deze aanvraag meldt de aanleg van dit gedeelte van de collector (K1-K2-K3-K4) binnen een smalwand in de plaats van damplanken. K3 wordt verplaatst.

- Vanaf K6 wordt het gedeelte van de collector (K6-K8-K48) in de Rollestraat tot aan het kruispunt Rollestraat / Herdebeekstraat aangelegd aan de hand van doorpersing in de plaats van de vergunde open sleuf binnen damplanken.

De wijziging van uitvoeringsmethode is ruimtelijk aanvaardbaar.

- *hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen*

//

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag is in overeenstemming met de wettelijke bepalingen en verenigbaar met een goede plaatselijke ruimtelijke ordening mits inachtnaam van onderstaande voorwaarden.

...

Dat is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

In het eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het

redelijkheidsbeginsel, van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet), van de vergewisplicht, van artikel 8, §2 en §4 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003 (hierna: DIWB), alsmede van artikel 4.3.1, §2 VCRO.

Vooreerst hernemen de verzoekende partijen hun bezwaar opgeworpen tijdens het openbaar onderzoek, het verzoekschrift tot vernietiging met betrekking tot de vorige vernietigde beslissing van de verwerende partij, en hun wederantwoordnota in de vorige procedure bij de Raad.

In het bezwaar werd betoogd dat het zeer ingrijpende werken betreffen en werd aangehaald dat de invloed van de aanleg van de betonwanden en de secanspalen op het milieu nergens werd onderzocht, noch de langetermijneffecten in kaart werden gebracht voor onder meer de ondergrondse waterhuishouding en de bodemverzakkingen en de zettingen bij de grondwerken. Zij verwezen hierbij naar de reeds bestaande vier breuklijnen ter hoogte van hun huizen en naar het feit dat er nog steeds geen grondexpert werd aangesteld. Vervolgens citeren zij hun bezwaar ingediend tijdens het openbaar onderzoek, waarin zij de beschrijvende nota bij de aanvraag aanhaalden met inbegrip van de daarbij gevoegde werkbeschrijving inzake de smalwand.

De verzoekende partijen citeren nog een omvangrijke passage uit hun vorig verzoekschrift, waarin wordt verwezen naar de *“toelichting in het 2^e middel”* en eveneens een omvangrijke passage uit de vorige wederantwoordnota waarin zij het antwoord op hun *“bezwaarelement 2”* dat de gewijzigde uitvoeringstechniek wordt gedekt door het MER ‘Collector Neerpedebeek’ trachten te weerleggen.

Verder benadrukken ze het vernietigingsmotief in het arrest van 24 oktober 2017.

Vervolgens wijzen ze op de inhoud van hun schriftelijke nota van 31 januari 2018 die aan de verwerende partij werd bezorgd met het oog op het nemen van de -bestreden- herstelbeslissing. Hierin werd gewezen op het verslag van het stabiliteitsbureau Matriche van 10 januari 2017 (stuk 34) in het kader van de burgerrechtelijke procedure, op het voormeld arrest dat stelt dat de invloed van de werken op het watersysteem moet worden onderzocht, op het permanent karakter van het waterremmend scherm, en op de vraag of er geen (aangepaste) MER of screeningsnota vereist is.

De verzoekende partijen benadrukken de nieuwe overwegingen met betrekking tot de watertoets in de bestreden beslissing.

Verder ontwikkelen de verzoekende partijen volgende ‘bezwaren’ inzake de bestreden beslissing:

- (a) De verwerende partij oordeelt op basis van weinig onderbouwde elementen, en dus in algemene bewoordingen en formuleringen, dat de aanvraag een aangepaste uitvoeringswijze betreft en geen negatieve gevolgen zal hebben op het watersysteem en zelfs een gunstig effect heeft op het grondwater tijdens de werken. Evenwel werd in het bezwaarschrift, zoals onderkend door de Raad, gesteld dat het gaat om ingrijpende werken. Opnieuw wordt gewezen op het verslag van het stabiliteitsbureau Matriche van 10 januari 2017 (stuk 34). Ook menen zij dat het MER-rapport op pagina's 107-111-193, zelfs los van de uitvoering van het waterremmend scherm (en het permanente karakter ervan), zelf wijst op een mogelijk verstoorde zone ten gevolge van het aanleggen van de sleuf zelf en op het negatieve effect van het grondwater. Uit de schade aan de woningen van de verzoekende partijen door de uitgevoerde werken blijkt dat, anders dan wat de verwerende partij doet uitschijnen, de nieuwe uitvoeringstechniek niet tot een verbetering heeft geleid.
- (b) Anders dan wat de verwerende partij stelt in de bestreden beslissing, werd door hen niet enkel verwezen naar de opgeworpen middelen voor de Raad maar werd in de voormelde

nota van 31 januari 2018 ook uitdrukkelijk gewezen op het gegeven dat het verslag van het bureau 'Matriche' bevestigt dat een accidentele verlaging van de grondwaterspiegel heeft plaatsgevonden en zich een verzwakking van de bodem heeft voorgedaan, en de vragen hoe en op basis van welke gegevens uit de aanvraag de vergunningverlenende overheid de invloed/schadelijke effecten op het watersysteem kan beoordelen, laat staan de gevolgen op langere termijn kan inschatten, en hoe en op basis van welke gegevens uit de aanvraag de vergunningverlenende overheid kan opmaken onder welke categorie van projecten onderworpen aan de regelgeving van de milieueffectrapportage de werken aan de collector Neerpedebeek fase 2 op dit ogenblik vallen gezien geen (geactualiseerde) gegevens in de aanvraag worden vermeld. De verwerende partij heeft in haar beoordeling geen rekening gehouden met deze elementen en vragen.

- (c) De verwerende partij steunt haar beoordeling op het advies van 16 maart 2015 van het college van burgemeester en schepenen van Dilbeek waarin werd verwezen naar drie passages in het MER-rapport. Het blijkt evenwel niet of de verwerende partij kon nagaan of het advies hieromtrent geen gebreken vertoont gezien het betreffende MER niet in het aanvraagdossier is opgenomen, zoals bevestigd door de tussenkomende partij. Ook antwoordt de verwerende partij niet op volgende door hen geformuleerde opmerkingen met betrekking tot de MER-passages: (1) de verwijzing naar pagina 41 heeft betrekking op de voorbereidend bemalingsfase, (2) de verwijzing naar pagina 111 en 118 kan moeilijk als evenwaardig beschouwd worden aan het gebruik van damplanken omdat het waterremmend scherm een permanente constructie, 12 meter diep, over 250 meter langs beide kanten, betreft, (3) de verwijzing naar pagina 219 betreft *postmonitoring*. Dat het plaatsen van een permanent waterremmend scherm niet als een "*gebruikelijke*" ondergrondse constructie kan worden aanzien, werd eerder aangetoond volgens de verzoekende partijen. Zij citeren hieromtrent het proces-verbaal van 11 juni 2016, het verslag van 8 april 2015 van het tegenexpertisebureau, en een passage in het arrest van 24 oktober 2017 bij de beoordeling van de verworpen exceptie inzake de ontvankelijkheid van het beroep. De verzoekende partijen concluderen dat nergens (in het MER) de impact op lange termijn van de gewijzigde uitvoeringswijze werd onderzocht en beoordeeld.
- (d) De verwerende partij stelt in haar beoordeling verkeerdelijk dat "*de smalwanden tijdelijk van aard zijn*". De smalwanden hebben immers een permanent karakter. Het doorbreken van de huisaansluitingen (ter hoogte van de Rollestraat met de Poverstraat 8 huizen in totaal) gebeurt op een hoogte van ongeveer 1 meter onder de grond, en niet op grotere diepte. Nergens vermeldt de aanvraag de diepte van deze aansluitingen/perforaties. Ook de bewering van de doorpersingen van de smalwand is nieuw. Zij staan niet op plan, en werden niet aan het openbaar onderzoek onderworpen, noch kon hierover in het kader van de uitoefening van het schriftelijk hoorrecht, na de vernietiging van de eerste beslissing, standpunt worden ingenomen. Los daarvan is het niet aannemelijk dat enkele aansluitingen van individuele rioleringen gelijkgesteld kunnen worden met een als het ware geperforeerde smalwand die de ondergrondse waterstromen onverstoorde laat.
- (e) Volgens artikel 8, §4 DIWB dient de analyse en evaluatie van het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren, te geschieden in het MER-rapport, wat *in casu* duidelijk niet het geval is.
- (f) De verzoekende partijen merken ook op dat noch de tussenkomende partij, noch de VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer - Team Watertoets reageerde op de adviesvraag van de verwerende partij die onmogelijk kan zijn uitgegaan van juiste feitelijke gegevens, dan wel zich vergewist hebben van het advies van het college van burgemeester en schepenen.

De verzoekende partijen besluiten dat de verwerende partij de bestreden beslissing ten gronde niet (afdoende) motiveert, en evenzeer nalaat de analyse en evaluatie van de impact van de werken op het watersysteem in een MER-rapport te laten opnemen.

2.

De verwerende partij citeert de nieuwe waterparagraaf in de bestreden beslissing, waaruit volgens haar blijkt dat conform artikel 8, §1 DIWB uitvoerig is uiteengezet waarom de werken geen schadelijke effecten kunnen veroorzaken dan wel dat deze zoveel mogelijk worden beperkt door het opleggen van gepaste voorwaarden.

De verwerende partij stelt ook dat zij niet kan worden verplicht om te antwoorden op de gedetailleerde uiteenzetting van de verzoekende partijen over mogelijke uitvoeringsmethoden en gespecialiseerde technieken die door de aanvrager worden aangewend om de vergunde werken tot een zo goed mogelijk einde te brengen.

3.

De tussenkomen partij stelt dat in de bestreden beslissing aandacht wordt besteed aan de mogelijke impact van de aanvraag op de waterhuishouding, waarbij zij de waterparagraaf in de bestreden beslissing citeert. Hieruit blijkt dat bijkomend advies werd gevraagd aan de VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer - Team Watertoets, die een stilzwijgend gunstig advies gaven. Ook in de weerlegging van de bezwaren, die zij citeert, werd hierop verder ingegaan.

Met verwijzing naar rechtspraak van de Raad stelt de tussenkomen partij dat de uitgebreide watertoets voldoet aan de formele motiveringsplicht omwille van de vaststellingen in de bestreden beslissing dat (1) de gewijzigde uitvoeringswijze, voorwerp van de aanvraag, net tot doel heeft om mogelijke schadelijke effecten op grondwaterstromingen te vermijden die, bij de eerder vergunde uitvoeringswijze met gebruik van bemaling, zich wel zouden voordoen, en dat na afloop van de werken – dus op lange termijn – geen schadelijke effecten te verwachten zijn wat het grondwater betreft, omdat de wanden geperforeerd worden en op die manier geen permanent waterkerende constructie vormen, (2) er geen schadelijke effecten zullen zijn wat buffercapaciteit en/of overstromingsrisico betreft, omdat het voorwerp van de aanvraag beperkt is tot een wijzigende ondergrondse uitvoeringswijze en (3) zowel de provinciale Dienst Waterlopen als de gespecialiseerde dienst Watertoets van VMM (stilzwijgend) gunstig advies hebben gegeven. Rekening houdend met deze argumenten kan geoordeeld worden dat de uitgevoerde watertoets afdoende en wettig is.

Wat betreft de opgeworpen schending van artikel 8, §4 DIWB, wijst de tussenkomen partij er op dat deze bepaling slechts geldt voor vergunningsplichtige activiteiten, plannen of programma's die onderworpen zijn aan een milieueffectenrapportage. In het arrest van 24 oktober 2017 werd reeds vastgesteld dat *in casu* de opmaak van een milieueffectenrapport niet is vereist. Bijgevolg kan er geen schending zijn van de plicht om in het MER een watertoets op te nemen. Evenmin werpen de verzoekende partijen een middel op met betrekking tot het ontbreken van een MER, terwijl de verwerende partij in de bestreden beslissing terecht verwijst naar het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest inzake het verworpen middel omtrent de ontbrekende MER.

Ook blijkt dat de verwerende partij wel degelijk de impact van de aanvraag op de ondergrondse waterhuishouding heeft onderzocht en beoordeeld. Zij heeft daarbij vastgesteld dat de gewijzigde uitvoeringswijze tijdens de eigenlijke collectorwerken een gunstige invloed zal hebben, omdat enkel binnen de bouwput bemaald moet worden en de grondwaterspiegel buiten de bouwput niet gewijzigd moet worden. Zij heeft ook gewezen op het feit dat, anders dan wat de verzoekende partijen stellen, na de werken er geen permanent waterkerend scherm en secanspalen blijven

bestaan, nu deze geperforeerd worden. De verzoekende partijen beperkten zich tot een veronderstelling. De bezwaren en opmerkingen van de verzoekende partijen op dit punt werden dan ook op afdoende wijze weerlegd, minstens tonen zij het tegendeel niet aan.

Het gevreesde risico op bodemverzakkingen en zettingen op korte en lange termijn, is geen relevant argument in het kader van de watertoets, maar maakt voorwerp uit van de hangende burgerlijke procedures tussen de verzoekende partijen en de tussenkomende partijen. In het kader hiervan stelde de stabiliteitsdeskundige Matriche uitdrukkelijk dat de gekozen uitvoeringswijze weliswaar niet feilloos maar wel correct en volgens de regels van de kunst was, en dat er geen zettingen meer te verwachten zijn. In het eindverslag van gerechtsdeskundige Borremans wordt op de vraag naar de mogelijke effecten op lange termijn expliciet geantwoord dat de stabiliteit van de woning van de eerste verzoekende partij niet in gevaar is.

Volgens de tussenkomende partij wordt hiermee de beoordeling van de verwerende partij door de gerechtsdeskundige expliciet bevestigd en is er geen sprake van een 'beoordelingsfout': de gewijzigde gekozen uitvoeringswijze was een correcte keuze binnen de concrete omstandigheden. Er blijft na de werken géén permanent waterkerend scherm achter met risico op lange termijn voor wijzigingen van de grondwaterspiegel en daarmee gepaard gaande bodemverzakkingen en zettingen. Aangezien de werken inmiddels meer dan vier jaar geleden werden beëindigd, en er geen bewijzen voorliggen dat er zich na de werken bijkomende schadelijke effecten of zettingen zouden hebben voorgedaan, moet ook vastgesteld worden dat er geen negatieve effecten op lange termijn zijn.

De door verwerende partij aangevulde watertoets is bijgevolg afdoende gemotiveerd en niet kennelijk onredelijk, maar op zorgvuldige wijze doorgevoerd.

4.

In hun wederantwoordnota stellen de verzoekende partijen dat zij het standpunt van de verwerende partij en de tussenkomende partij niet delen.

De verzoekende partijen herhalen dat de verwerende partij geen onderzoek heeft gedaan naar het 'schadelijk effect' van de stedenbouwkundige aanvraag. Zij verwijzen naar het verslag van de heer Borremans in kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek (zaak van de tweede verzoekende partij). Dit verslag, dat verwijst naar het rapport van het stabiliteitsbureau 'Matriche' (bijlage 5 bij dat voorlopig verslag) stelt dat het studiebureau van de tussenkomende partij geen antwoord gaf op de vraag of er wijzigingen te verwachten zijn met een verhoging van het freatische oppervlak ter hoogte van de woning van de tweede verzoekende partij. De resultaten ervan zijn niet opgenomen in de aanvraag en werden niet onderworpen aan het openbaar onderzoek, waardoor de verwerende partij hier niet op een zorgvuldige, redelijke en gemotiveerde wijze kon oordelen.

De verzoekende partijen herhalen dat de bestreden beslissing hun bezwaren, welke zij nogmaals kort weergeven, niet behandelt. Uit de bestreden beslissing blijkt immers niet afdoende waarom geen rekening werd gehouden met hun bezwaren. De verwerende partij beperkt zich volgens hen tot algemene bewoordingen, zonder te antwoorden op hun bezwaren die zij nogmaals toelichten.

Beoordeling door de Raad

1.

In de mate dat de verzoekende partijen de schending van artikel 4.3.1, §2 VCRO inroepen, dient te worden vastgesteld dat zij deze schending verder niet toelichten, zodat deze op onontvankelijke wijze wordt opgeworpen.

Wat de aangevoerde vergewisplicht betreft, moet opgemerkt worden dat dit geen beginsel van behoorlijk bestuur betreft zodat dit dan ook niet dienstig kan worden ingeroepen als mogelijke onwettigheidsgrond.

In de mate dat het middel (onrechtstreeks) betrekking heeft op de vraag of de “bijkomende” vergunning voor de regularisatie van de gewijzigde uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector Neerpedebeek fase 2, een nieuw dan wel aangepast MER-rapport, ontheffingsbeslissing of project-m.e.r.-screeningsnota vereist, moet worden vastgesteld dat dit middelonderdeel reeds werd verworpen in het arrest van 24 oktober 2017. De verzoekende partijen voeren geen nieuwe argumenten aan die Raad ertoe overtuigen anders te oordelen. De verwerende partij wijst in de bestreden beslissing op dit punt dan ook terecht op het gezag van gewijsde van dit arrest. De tussenkomende partij merkt terecht op dat artikel 8, §4 DIWB *in casu* geen toepassing vindt.

In de mate het middel betrekking heeft op “*de schade aan de [...] woningen van de verzoekende partijen [...] tijdens de uitgevoerde werken*”, moet met de tussenkomende partij worden vastgesteld dat dit behoort tot de burgerrechtelijke discussie waarvoor de Raad niet bevoegd is.

2.

Uit artikel 8, §1 en §2 DIWB, zoals het gold ten tijde van de bestreden beslissing, volgt dat de beslissing waarbij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend, een formele motivering moet bevatten waaruit blijkt dat de in artikel 8, §1 DIWB bedoelde watertoets is uitgevoerd. Uit die motivering moet meer bepaald blijken, hetzij dat uit de werken waarvoor de vergunning wordt verleend geen schadelijke effecten kunnen ontstaan als bedoeld in artikel 3, §2, 17° van het voormelde decreet, hetzij dat zulke effecten wél kunnen ontstaan, maar dat die door het opleggen van gepaste voorwaarden zoveel mogelijk worden beperkt of hersteld. Voor zover het gaat om vermindering van infiltratie van hemelwater of vermindering van de ruimte voor het watersysteem, moeten er compensatiemaatregelen worden opgelegd.

Uit deze bepalingen volgt dat de vergunningverlenende overheid in de eerste plaats dient te onderzoeken of het aangevraagde een ‘schadelijk effect’ in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB doet ontstaan, te weten “*ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, gelegen buiten afgebakende overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen*”.

Schadelijk effecten op het watersysteem in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB kunnen ook bestaan uit verstoringen van de wateraanvoerlagen of grondwaterlagen. Dergelijke verstoringen kunnen onder meer ontstaan door afgravingen of ondergrondse constructies te voorzien, en kunnen tevens resulteren in schade aan nabijgelegen bovengrondse constructies. Het argument van de tussenkomende partij dat de watertoets enkel betrekking heeft op de mogelijke schadelijke effecten op de waterhuishouding en niet op elk schadelijk effect op de eigendom van verzoekende partijen, kan dan ook niet gevolgd worden. Immers kan de schade aan een eigendom voortvloeien uit de verstoring van de waterhuishouding ingevolge vergunde grondwerkzaamheden. Uit de definitie van een ‘schadelijk effect’ in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB volgt dat deze mede omvatten “*effecten op de (...) de veiligheid van de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur*”.

De verwerende partij dient in alle geval op grond van artikel 8, §1 en §2 DIWB te beoordelen wat de invloed van haar beslissing houdende een vergunningsaanvraag op het watersysteem zal zijn.

De Raad kan zijn beoordeling inzake de watertoets niet in de plaats stellen van die van de vergunningverlenende overheid. Hij is enkel bevoegd om na te gaan of verwerende partij de haar ter zake toegekende bevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is gekomen. Daarbij kan alleen rekening gehouden worden met de in de bestreden beslissing opgenomen motivering.

3.

De bestreden herstelbeslissing bevat volgende (nieuwe) waterparagraaf:

“ ...

De aanvraag handelt over een gewijzigde uitvoeringstechniek voor de aanleg van rioleringen. Een deel van de collector wordt nu uitgevoerd met doorpersing (in Rollestraat van kruispunt met Herdebeekstraat tot aan bergbezinkingsbekken), hierbij dient de bodem niet vergraven te worden en zal de impact op grondwaterstromingen beperkter zijn dan bij aanleg van de riolering in een open sleuf. Het resterende deel van de collector (in Rollestraat van bergbezinkingsbekken tot aan kruispunt met Sint-Annastraat/Poverstraat) dient omwille van de diepte gewerkt te worden met smalwanden. In de oorspronkelijke aanvraag was voorzien om te werken met damplanken, waarbij de bemaling een veel verdere invloed heeft, met onaanvaardbare zettingen tot gevolg. Door te werken met waterwerende smalwanden (10 cm dikke cementbetonietwanden) kan tijdens de aanlegfase de bemaling binnen deze waterdichte beschoeiing uitgevoerd worden en worden de grondwaterdalingen erbuiten beperkt. Deze uitvoeringswijze heeft zo een positieve invloed op de grondwaterstanddalingen en de aanvrager neemt als dusdanig voorzorgen tegen potentiële zettingen rond de werkzone. Deze smalwanden zijn tijdelijk van aard en reeds tijdens de werken, na de plaatsing van de collector, worden zij doorbroken voor de aansluiting van huisaansluitingen en wachtbuizen op de collector.

Op het kruispunt van Rollestraat en de Herdebeekstraat dient voor de doorspersing een persput aangelegd te worden in secanspalen (6,5m op 6,5m op 11m diep), eveneens om de invloed van de bemaling op de omgeving te beperken. De beperkte omvang van deze persput (42 m²) zal geen significante invloed hebben op de grondwaterstromingen in de omgeving. Bovendien worden de wanden ook hier reeds tijdens de werken geperforeerd voor de persingen en eventuele andere aansluitingen, waardoor deze persput geen permanent waterkerende constructie vormt.

De aanvraag betreft een aangepaste uitvoeringswijze van ondergrondse werken. Er zal dan ook geen impact zijn op waterberging of overstromingsgevoelig karakter van de werkzone of de omgeving.

Op basis van deze elementen kan gesteld worden dat de uitgevoerde werken geen negatieve gevolgen zullen hebben op het watersysteem. De aangepaste uitvoeringswijze heeft zelfs een gunstig effect op het grondwater tijdens de werken (bemaling binnen smalwanden) en door het beperken van de bodemverstoring (doorpersing i.p.v. sleuf uitgraven).

Het provinciebestuur Vlaams-Brabant, Dienst Waterlopen, gaf, zoals voormeld, op 17/12/2014 een gunstig advies voor de aanvraag;

VMM, Afdeling Operationeel Waterbeheer Team Watertoets gaf binnen de termijn van 30 dagen na de adviesvraag van 09/02/2018 geen advies zodat er aan kan worden voorbijgegaan.

...

4.

De Raad stelt vast dat de verwerende partij er foutief van uitgaat dat de smalwanden “*van tijdelijke aard*” zijn. In het arrest van 24 oktober 2017 werd evenwel reeds vastgesteld dat de te regulariseren werken de plaatsing omvatten van een “*permanente*” smalwand (over een lengte van ongeveer 250 meter en met een diepte van 12 meter) en een “*permanente*” secanspalenwand.

De partijen betwisten ook nu niet dat de gewijzigde uitvoeringstechniek inhoudt dat de gecreëerde wanden niet worden verwijderd uit de ondergrond, anders dan de oorspronkelijk voorziene techniek met damplanken.

Wel stelt de verwerende partij dat deze smalwanden tijdens de werken en na de plaatsing van de collector “*doorbroken*” worden voor de huisaansluitingen en wachtbuizen op de collector. Hiermee legt zij evenwel niet uit waarom er door deze enkele huisaansluitingen en wachtbuizen geen permanente waterkering meer aanwezig is door de achtergebleven smalwanden in de ondergrond. Ook de dienst Inspectie RWO wees er in zijn advies van 11 juni 2014 op dat de nieuwe uitvoeringstechniek geen “*gebruikelijke*” ondergrondse constructies behelst.

Mede in het licht van de door de verzoekende partijen opgeworpen bezwaren komt het aan de verwerende partij dan ook toe om op zorgvuldige wijze de impact van deze permanente smalwanden op de grondwaterstromingen te beoordelen, en om haar beslissing op dit punt formeel en afdoende te motiveren.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat de verwerende partij haar beoordeling van de watertoets heeft gesteund op onjuiste feitelijke gegevens of minstens de feitelijke gegevens onjuist heeft geïnterpreteerd. De bestreden beslissing werd dan ook genomen met schending van artikel 8 DIWB, het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voeren aan dat geen voorafgaandelijke gemeenteraadsbeslissing omtrent de zaak der wegen voorligt. Het middel gaat volgens hen uit van de “*premissie*” dat de werken betrekking hebben op de aanleg van aanhorigheden bij collector-, rioleringswerken en wegeniswerken over een lang tracé.

Na een theoretische uiteenzetting over de zaak van de wegenis, verwijzen de verzoekende partijen naar een arrest van de Raad inzake “aangepaste rioleringsplannen”.

De verzoekende partijen wijzen erop dat zij de verwerende partij in hun nota van 31 januari 2018 erop hebben gewezen dat er geen voorafgaandelijke beslissing van de gemeenteraad voorligt. De verwerende partij behandelt dit bezwaar niet in de bestreden beslissing.

2.

De verwerende partij stelt in hoofddorde dat de aanvraag geen wegeniswerken omvat in de zin van artikel 4.2.25 VCRO, en dat in het bezwaarschrift van de verzoekende partijen en het vorig verzoekschrift tot vernietiging hierover geen opmerking of middel werd ontwikkeld.

In ondergeschikte orde antwoordt de verwerende partij dat het geen wegeniswerken betreffen *“waarvoor de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft”* in de zin van artikel 4.2.25 VCRO. Met verwijzing naar rechtsleer is zij de mening toegedaan dat inmiddels alle aspecten van de zaak der wegen zijn toegekend aan het vergunningverlenende bestuursorgaan en bijgevolg onttrokken zijn aan de bevoegdheid van de gemeenteraad.

In meer ondergeschikte orde stelt de verwerende partij dat zij niet alleen de bevoegdheid heeft voor handelingen van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO, maar - met verwijzing naar het verslag aan de Vlaamse Regering bij het uitvoeringsbesluit van 5 mei 2000 - ook de bevoegdheid over de aanleg van de betreffende wegenis.

3.

De tussenkomenende partij werpt in hoofdorde op dat de verzoekende partijen hebben verzaakt aan dit middel omdat eenzelfde middel laattijdig in de vorige vernietigingsprocedure werd opgeworpen. Met verwijzing naar artikel 35, tweede lid DBRC-decreet voegt zij hieraan toe dat de decreetgever met de verplichting voor de Raad om alle middelen te onderzoeken die hun belang hebben bij het nemen van een nieuwe beslissing, een carrousel aan vernietigingsprocedures heeft willen vermijden.

Ondergeschikt stelt de tussenkomenende partij dat de gemeenteraad enkel een voorafgaandelijk besluit moet nemen inzake de wegenis wanneer het gaat om wegeniswerken waarvoor de gemeenteraad een beslissingsbevoegdheid heeft. De verzoekende partijen verliezen het voorwerp van de aanvraag uit het oog, met name dat deze geen betrekking heeft op de riolerings- en wegeniswerken maar enkel op de ondergrondse uitvoeringswijze van die rioleringswerken. De eigenlijke wegenis- en rioleringswerken werden definitief vergund met de niet bestreden beslissing van de verwerende partij van 10 februari 2012. De verzoekende partijen tonen het tegendeel niet aan.

4.

In hun wederantwoordnota verwijzen de verzoekende partijen naar wat reeds werd gesteld in het verzoekschrift in de vorige vernietigingsprocedure. Verder wijzen zij erop dat dit tweede middel niet enkel in het huidige verzoekschrift werd opgeworpen, maar ook reeds bij de herneming van de administratieve beroepsprocedure. Tot slot antwoorden zij dat in de uiteenzetting van hun belang werd gewezen op de korte en lange termijn gevolgen van de ondergrondse constructies.

Beoordeling door de Raad

1.

In dit middel stellen de verzoekende partijen in essentie dat geen voorafgaandelijke beslissing van de gemeenteraad over zaak van de wegenis in de zin van artikel 4.2.25 VCRO voorligt.

2.

Artikel 4.2.25 VCRO, in de versie zoals van toepassing ten tijde van de bestreden beslissing, luidt als volgt:

“Als de vergunningsaanvraag wegeniswerken omvat waarover de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft, en het vergunningverlenende bestuursorgaan oordeelt dat de vergunning kan worden verleend, neemt de gemeenteraad een beslissing over de zaak van de wegen, alvorens het vergunningverlenende bestuursorgaan een beslissing neemt over de vergunningsaanvraag.

...

3.

In tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partijen lijken aan te nemen, omvat de vergunningsaanvraag waarover met de thans bestreden beslissing uitspraak werd gedaan geen wegeniswerken waarover de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft.

De eigenlijke wegenis- en rioleringswerken die een beslissing van de gemeenteraad over de zaak van de wegen zouden kunnen noodzaken, zitten vervat in een eerdere vergunning. Met name werd er op 23 februari 2012 een stedenbouwkundige vergunning verleend voor "*de bouw van een collector Neerpedebeek fase 2 (Aquafin nummer 99.250)*" over een tracé van 4,63 kilometer waarbij in het gedeelte binnen woongebied met landelijk karakter wordt voorzien in een "*klassieke collector onder wegenis*". Deze vergunning betrof dus onder meer ondergrondse rioleringswerken (nieuwe collector onder de Rollestraat) én bovengrondse wegeniswerken (heraanleg van de Rollestraat). Deze vergunning werd niet bestreden met een beroep bij de Raad en is bijgevolg definitief.

Bij de uitvoering van deze definitieve vergunning werd afgeweken van de vergunde plannen, in de zin dat gewerkt werd met een zogenaamde smalwand in plaats van damplanken. Voor het wijzigen van de uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector werd op 11 juni 2014 een proces-verbaal opgesteld door het Agentschap inspectie RWO.

Het voorwerp van de hier bestreden stedenbouwkundige vergunning van 16 maart 2018 is beperkt tot de regularisatie van deze "*gewijzigde uitvoeringsmethode*": de collector werd niet aangelegd binnen damplanken zoals initieel voorzien, maar er werd gewerkt met een smalwand. De verzoekende partijen maken niet aannemelijk dat hierdoor de collector op zich (diameter, niveau, verhang) wordt gewijzigd, laat staan de wegenis.

Het tweede middel gaat dus uit van een foutief uitgangspunt, nu de aanvraag geen betrekking heeft op de eigenlijk wegenis of uitrusting ervan.

4.

Het middel wordt verworpen.

VII. ARTIKEL 34 DBRC-DECREET - BESTUURLIJKE LUS

Standpunt van de partijen

1.

De tussenkomenende partij vraagt om de bestuurlijke lus in de zin van artikel 34 DBRC toe te passen wanneer één of meerdere middelen gegrond worden bevonden.

Met verwijzing naar rechtspraak, stelt zij dat beide opgeworpen middelen betrekking hebben op een herstelbare beweerde onwettigheid, met name de beoordeling van de watertoets en de ontbrekende / gebrekkige motivering ervan (eerste middel) en het ontbreken van een voorafgaande beslissing van de gemeenteraad over het tracé van de wegen (tweede middel). De motivering van de watertoets kan door de verwerende partij heroverwogen worden. Wat de voorafgaande beslissing van de gemeenteraad betreft, kan de verwerende partij alsnog aan de gemeente vragen om de gemeenteraad bijeen te roepen en een beslissing te nemen.

De tussenkomenende partij vraagt de toepassing van de bestuurlijk lus mede gelet op het feit dat de vergunde werken kaderen in het algemeen belang.

2.

De verzoekende partijen vragen geen toepassing van de bestuurlijke lus.

Beoordeling door de Raad

1.

Op grond van artikel 34, §1 DBRC-decreet kan de Raad, wanneer hij vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, de verwerende partij de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen.

Een onwettigheid in de zin van artikel 34, §1 DBRC-decreet bestaat uit een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel dat kan leiden tot de vernietiging van de bestreden beslissing, maar dat zou kunnen worden hersteld.

Het komt aan de Raad toe om vrij te oordelen of in het kader van een concrete procedure de toepassing van de bestuurlijke lus bijdraagt tot een efficiënte en finale geschillenbeslechting binnen een redelijke termijn, en dit nadat alle partijen de mogelijkheid hebben gehad hun standpunt over het gebruik ervan kenbaar te maken.

2.

Gezien bij de bespreking van het eerste middel de gemaakte watertoets in de bestreden beslissing strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel werd bevonden omdat deze steunt op een foutief feitelijk gegeven, welke vaststelling verder reikt dan een gebrekkige motivering in de waterparagraaf, wordt er geoordeeld dat de toepassing van de bestuurlijke lus geen meerwaarde biedt. De verwerende partij moet een herstelbeslissing nemen en daarbij rekening houden met het vernietigingsmotief.

VIII. KOSTEN

De verzoekende partijen vragen niet om hen een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen. De verwerende partij vraagt om een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro toe te kennen, die ten laste van de verzoekende partijen komt.

Met toepassing van artikel 33 DBRC-decreet legt de Raad de kosten van het beroep ten laste van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

Artikel 21, §7 DBRC-decreet bepaalt dat de Raad op verzoek een rechtsplegingsvergoeding kan toekennen, die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de partij die ten gronde in het gelijk gesteld wordt.

Aangezien de verwerende partij ten gronde niet in het gelijk wordt gesteld, kan haar geen rechtsplegingsvergoeding worden toegekend.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv AQUAFIN is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 16 maart 2018, waarbij aan de tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor de regularisatie van een gewijzigde uitvoeringsmethode voor de aanleg van de collector Neerpedebeek – fase 2 op het perceel gelegen te 1700 Dilbeek Herdebeekstraat/Rollestraat/Sint-Annastraat, met als kadastrale omschrijving afdeling 5, sectie C, nummer 358E.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partijen en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partijen, bepaald op 400 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 6 augustus 2019 door de vijfde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de vijfde kamer,

Bart VOETS

Pieter Jan VERVOORT